

Om nådens gåvor och vänskapens fundament

Predikan på tionde söndagen efter Trefaldighet
i S:t Peters kyrka, Stockholm

Sune Fahlgren

Bibeltext: Joh 15:1–16 (utökad perikop)

Introduktion: "Det är bra som det är!"

Under drygt två veckor i sommar valde jag att resa bort och vara ensam. Det gav mig tid att skriva, vila och fundera. Mot slutet av den självvalda avskildheten satte jag mig ner och gjorde en så kallad nätverkskarta. Jag satte mitt namn i centrum, och sedan skrev jag namnen på alla personer som finns i mitt liv – nära eller lite längre ut. Och fram växte cirklar av vänskap, av samhörighet.

När jag någon dag senare tittade kartan uppfylldes jag av en så stor tacksamhet över alla vänner. Och jag mindes några ord av Tomas Sjödin, författaren och pingstpastorn, som han hade i en predikan för några år. Som entreprenör och visionär tänker jag ofta i termer av utveckling och förändring, men Sjödin påstår utan att darra på rösten: *Det är bra som det är!* Han hade i sin tur fått orden av en andlig vägledare, Wilfrid Stinissen. Och nu var det jag som fick dem: *Det är bra som det är!*

Jag ska återkomma till de orden i predikan på denna söndag, då vi aktualiserar de gåvor som Gud gett för att vi ska kunna stödja och hjälpa varandra: "Nådens gåvor!" Inget är så överraskande som detta med gåvor. I Jesu tal används inte dagens tema direkt, men saken finns där i uppmaningen om att "att bära frukt", "bära rik frukt", "frukt som *består*", och enligt Jesus tar fruktbärande sig uttryck i att vi "älskar varandra" och "att ge sitt liv för andra".

Vänner kallar jag er!

Hela detta dynamiska flöde av liv mellan lärjungarna placerar Jesus in i det som kallas vänskap. Utmaningen att bära rik frukt och att älska varandra har alltså ett fundament som heter vänskap: "Vänner kallar jag er!"

Ska vi förstå vad församling är, eller vad som menas med nådens gåvor och att bära frukt, eller att förstå vad det innebär att be, då måste vi utgå från Jesu ord: "Vänner kallar jag er!"

I dagens episteltext (1 Kor 14) läste vi att kyrkan är "Kristi kropp med olika lemmar". Men vad är det egentligen? Jo, det är vänners gemenskap: "Vänner kallar jag er!"

Vad är då hemligheten i vänskap? Ja, inte är det att försöka utveckla den eller göra den nyttig. Poängen med vänskap är att den inte måste bli bättre och bättre dag för dag. Den behöver inte utvärderas hela tiden. *Den är bra som den är!*

När Jesus kallar oss vänner, så betyder det inte bara ett namn eller en vacker bild på kristen gemenskap. När Gud *kallar* på något, så skapar Gud. Det som inte finns kallar Gud fram till existens. Så "vänner" är inte ett önsketänkande, ett ideal. Det är vad Gud skapat oss till. Och Guds gåvor är bra som de är!

Vänskap ska alltså inte utvecklas, förbättras eller mätas. Men vänskap kan djupna. Blir mer verklig och avgörande. Nådens gåvor innebär alltid att de är nåd: De är bra som de är!

Vänskapens signum

Jag satt där med min vänskapskarta. Och jag funderade på vad som kännetecknar vänskap. Två ledord kom jag fram till: *avspänning, avsiktslöshet*.

Jag noterade att på min karta fanns vänskapscirklar som präglas av avspänning: Det är person jag slipper göra en massa saker inför en träff. Jag har redan tillräcklig ordning; Jag behöver inte minnas vad jag bjöd dem förra gången. Jag behöver inte planera in våra träffar långt i förväg.

Har du kunnat känna glädjen över djupnande vänskap, just därför att den är avspänd? Att det är bra som det är? *Vänskap är vila*. Med vänner kan man ha ganska tråkigt, och ändå trevligt. Till och med somna till en liten stund. Vänskap är bra som det är. Punkt slut.

Vänner behöver man inte heller ha något särskilt skäl för att träffa. Visst kan man det också, men i grund och botten är vänskap avsiktslös. Det är bra som det är. Men denna avsiktslöshet betyder inte att vänskap är verkningslöst.

Bland vänner placerar Jesus fruktbarande, nådens gåvor, bönen och omsorgen om varandra.

”Vänner kallar jag er!” Allt liv bottnar i vänskap. Och då bottnar det i detta: Det är bra som det är! Avspänt och vilsamt, avsiktslöst. Det är evangeliet till oss idag. St Peters församling är Jesus vänner. Vi behöver inte mäta, värdera och kräva mer av varandra. Det är bra som det är.

Vinstocken och dess grenar

Jesus utvecklar innebörden av de troendes vänskap med hjälp av bilden av en vinstock och dess grenar.

Grenar i en vinstock är över huvud taget inte förenade med varandra som i t ex ett äppelträd. *Nej, varje gren utgår ifrån vinstocken.* Var och en får sin näring därifrån. Alla relationer mellan grenarna går via stammen.

Enligt Dietrich Bonhoeffer, som skrivit boken ”Liv i gemenskap” innebär kristen vänskap att tas ut ur föreställningen om ”direkta relationer” med varandra, och inse att det är den direkta relationen med Kristus som gör andra relationer till en vänskap i Kristus. Vi har alltså inte kontakt med Kristus genom andra, utan det är genom vars och ens kontakt med Kristus som vi är länkande med varandra.

Därför skriver Paulus i dagens episteltext att alla vi som är döpa in i Kristus, vi tillhör varandra *genom dopets gåva*. Vi har inte valt varandra. Det är inte en klubb. Det är inte ett slutet sällskap. Det är vänskap i och genom Jesus Kristus, till vilken vi är döpta!

Kristen vänskap på dopets grund har en inbyggd längtan efter att inrymma fler, därför att den gemenskapen är en rännil från Guds eget hjärta. Det är en ständigt *utvidgande* kärlek. Den räcker till en hel värld.

Grenens uppgift

Vad ska då en gren i vinstocken göra? Prestera, utveckla, jämföra???

Grenens uppgift i vinstocken är att ”bli kvar”. Ja, du hörde rätt: ”bli kvar”. Genom en levande förening med stocken bär grenen frukt. Du behöver inte slå egna rekord eller jämföra dig med andra. Jesus säger att grenen ”bär *sin* frukt”. Här finns vila: en stor hemlighet.

Uppmaningen att "bli kvar" betyder att relationen med Gud inte går via någon annan. Du har kanske en blommande relation med Gud eller en helt omedveten relation. Men den är *din*.

Bilden av vinstocken för tankarna hela vägen tillbaka till Edens lustgård och de första människorna, Adam och Eva. Bibeln skildrar att i mitten av trädgården stod Livets träd, trädet som ger livets fullhet. Så kommer Jesus mitt i historien och säger om sig själv: "Jag är den sanna vinstocken", alltså ett livsträd, där hela skapelsen får hämta liv.

Jesu gav sitt liv för sina vänner på ett korsträd. Därför är korset i vår mitt ett livsträd – vänskapens sakrament.

Det är också därför vi firar nattvarden så ofta i vår kyrka. Vi sträcker oss efter det liv som finns i Jesu kors – hans död och uppståndelse. Och eftersom vi i denna måltid dricker av vinstockens frukt, och äter ett och samma bröd, så är vi "fast många, en enda kropp, för alla får vi del av ett och samma bröd".

Vid altaret och korset synliggörs grunden och livet i vänners gemenskap.

Vad är frukten för något?

Vad är det då för frukt som ska växa på vinstockens grenar? För vem eller vilka är den frukten en gåva?

All frukt är mat. Och vi äter mat för att leva. Och liv är det Gud vill ge vår värld. Att bära frukt, att vara nådens gåvor till liv, innebär konkret att allt vi är och har gåvor till varandra, till vår närmiljö, till vår värld.

Jag skulle vilja påstå att vi även är en gåva till oss själva. Jesus önskar oss alla ett gott liv. Frukten kallar Jesus för *kärlek*. Alla uttryck för kärlek är personliga. De kan inte listas upp. "Vänner, bli kvar i min kärlek", säger Jesus.

Vad gör trädgårdsmästaren?

De genar som inte bär frukt ska samlas in och brännas upp. Det är en påminnelse om vårt ansvar. Utan förankring i vinstocken finne inget liv, tycks Jesus säga. Hur det är med någon annan vän på den fronten, tycker jag inte att jag ar något mandat att uttala mig om. Den som längtar efter liv vet själv.

Hellre tänker jag att det i mitt eget liv finns grenar av olika slag, en del med liv, andra vissnande, andra döda. Trädgårdsmästaren vill ansa de levande

grenarna, men allt det som inte föder fram kärlek i mitt liv, och i ditt liv, vill han rensa bort. Gud är som en trädgårdsmästare som formar och hjälper oss till ett rikt liv, och det gäller vare sig vi är 10 eller 90 år. Och i vänskapen med varandra formar Gud oss, när vi ser varandra och hjälper varandra att vara levande.

Vänskapens kraftfält

Jag satt alltså där med min nätverkskarta och insåg hur sporrande vänskap är. Vänskap är allt annat än egoistisk. Vänner vill vara vänner med fler. Vi vill inbjuda flera i vänskap. Jag började skriv in fler namn på min nätverkskarta. Vilka är på gång in i din?

Ett uttryck för detta expanderande kraftfält är att kristen vänskap har alltid ett moment då vi ber för varandra och andra. Vi ber för dem som sliter med livet? Vi tackar för under som sker i vardagen.

Här i församlingen har vi en bönelista för varje morgon och kväll. När vi möts i hemmen som vänner så tar vi en stund och ber. Vi gör det i styrelsemöten och andra möten. Vardagsgemenskapen mellan kristna djupnar genom att vi ber för varandra och andra.

”Jag kallar er vänner”, sa Jesus. Så får vi idag – och dagar som kommer – låta det landa i våra liv. Det finns något kraftfullt i detta avspända: ”Det är bra som det är”. Vi vet att vi har varandra.

Vänskap är verkligen det andliga livets kraftfält. Det är avspänning, men det gör oss inte passiva. Det är avsiktslöst, men inte verkningslöst. Vänskap är bra som det är, och just därför kan vänskap djupna.

Så får vi välkomna vandra in det kraftfältet.
Gud välkomnar oss!

Amen.